

CZEŚĆ II PART II

EKONOMIA ECONOMY

**Anna Chmielecka
Arkadiusz Szulc**

ANALIZA WYPŁYWU ZMIAN WPROWADZONYCH PRZEZ USTAWĘ „POLSKI ŁAD” NA OBCIĄŻENIA PODATKOWO-SKŁADKOWE PODMIOTÓW SEKTORA MMP

Streszczenie

System opodatkowania działalności gospodarczej w Polsce coraz częściej uznawany jest za nieefektywny i blokujący rozwój przedsiębiorczości. Opodatkowanie działalności gospodarczej osób fizycznych ma charakter degresywny – im wyższe są osiągnięte przychody, tym mniej – stosunkowo – podmiot obciążony jest podatkiem. Uwzględniając w obliczeniach obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, które stanowią główne obciążenie finansowe najmniejszych firm i są faktycznym podatkiem, niezależnym od wielkości przychodów ani dochodów uważać należy, iż polski system oskładkowania przedsiębiorców blokuje rozwój polskiej przedsiębiorczości. Niniejszy artykuł koncentruje się na przedstawieniu i analizie zmian prawnych wprowadzonych ustawą z dnia 29 października 2021 roku o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw. Mimo wprowadzonych tym dokumentem licznych modyfikacji prawnych, analiza dotyczy tylko zmian w zakresie składki zdrowotnej oraz zmian w opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych podmiotów z sektora MMP.

Pierwsza część artykułu jest poświęcona przedstawieniu aktualnego stanu prawnego w zakresie regulacji dotyczących ubezpieczenia zdrowotnego oraz zmian, jakie wprowadza ustawa w tym obszarze.

Druga część artykułu zawiera analizę wysokości opodatkowania podmiotów gospodarczych według istniejących form prawnych i regulacji w zakresie wprowadzonych ustawą zmian.

Trzecia i czwarta część została poświęcona przeprowadzeniu analizy porównawczej w zakresie ustalenia wysokości składki zdrowotnej w zależności od zastosowania określonej przez podmiot formy opodatkowania oraz oceny wysokości zobowiązania podatkowego z uwzględnieniem różnych form opodatkowania dla podmiotów funkcjonujących w okresie obowiązywania już nowych przepisów.

Artykuł kończy się sformułowaniem wniosków w zakresie przyszłych korzyści i strat wynikających z proponowanych ustawą zmian oraz krytyczną oceną przeszerzenia do prowadzenia działalności dla podmiotów z sektora MMP objętych progresją podatkową i nową formułą wyliczania składki zdrowotnej.

Słowa kluczowe: Polski Ład, ubezpieczenie zdrowotne, podatek dochodowy, progresja podatkowa.

ANALYSIS OF THE EFFECT OF THE CHANGES INTRODUCED BY THE "POLISH ORDER" ACT ON THE TAX AND CONTRIBUTION OBJECTS OF THE ENTITIES FROM MSE SECTOR

Summary

The business taxation system in Poland is ineffective and blocks the development of entrepreneurship. Taxation of economic activity of natural persons is of a depressive nature – the higher the revenues are, the less – relatively – the entity is burdened with the tax. Taking into account the compulsory social and health insurance contributions in the calculations, which constitute the main financial burden for the smallest companies and are the actual tax, regardless of the amount of revenues or revenues, it should be concluded that the Polish contribution system for entrepreneurs actually blocks the development of Polish entrepreneurship.

This article focuses on the presentation and analysis of legal changes introduced by the Act of October 29, 2021 amending the Personal Income Tax Act, the Corporate Income Tax Act and some other acts. Despite the numerous legal modifications introduced by this document, the analysis focused only on changes in the health insurance contribution and changes in the taxation of personal income tax on entities from the MSE sector.

The first part of the article is devoted to the presentation of the current legal status in the field of health insurance regulations and the changes introduced by the act in this area.

The second part of the article contains an analysis of the amount of taxation of business entities according to the existing legal forms and regulations in the scope of the changes introduced by the act.

The third and fourth part were devoted to conducting a comparative analysis in the scope of determining the amount of health insurance depending on the application of the form of taxation specified by the entity and assessment of the amount of tax

liability, taking into account various forms of taxation for entities operating in the period when the new regulations were in force.

The article finishes with formulating conclusions regarding future benefits and losses resulting from the changes proposed by the act and a critical assessment of the space to conduct business for entities from the MSE sector subject to tax progress and a new formula for calculating the health insurance premium.

Keywords: Polish Order, health insurance, income tax, tax progression.

Wstęp

W lutym 2021 r. premier Mateusz Morawiecki zapowiedział wprowadzenie „Nowego Polskiego Ładu”, dążąc do stworzenia przyjaznego i sprawiedliwego systemu podatkowego, jaki powinien zafunkcjonować w nowej rzeczywistości gospodarczej¹. Na kanwie tych zapowiedzi od 1 stycznia 2022 r. polskie podmioty gospodarcze będą prowadziły swoje firmy w nowej rzeczywistości podatkowej. Wynika to z opublikowania w dniu 23 listopada 2021 roku w Dzienniku Ustaw ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw², zwanej dalej w treści artykułu ustawą „Polski Ład”.

Celem artykułu jest stwierdzenie, że wprowadzenie m.in. progresywnego opodatkowania podmiotów oraz brak możliwości odliczania od dochodu składki na ubezpieczenie zdrowotne wpłynie na obniżenie opłacalności funkcjonowania podmiotów należących do sektora MMP.

Ustawa „Polski Ład” wprowadza zmiany w 26 ustawach, w tym kluczowych dla prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. w: ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy, ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych, ustawie z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej oraz w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

¹ Cieślak-Wróbiewska A., *Nowy Polski Ład*, „Rzeczpospolita”, nr 30, 05.02.2021.

² Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2021, poz. 2105.

Najistotniejsze zmiany wprowadzone ustawą „Polski Ład” przedstawiono w tabeli nr 1, gdzie zestawiono je w porównaniu do aktualnie obowiązujących przepisów.

Tabela 1. Porównanie zmian wynikających z przepisów ustawy „Polski Ład” do rozwiązań obowiązujących według stanu prawnego do 31.12.2021 roku.

Rozwiązania wynikające z aktualnie obowiązujących przepisów	Rozwiązania wynikające z przepisów ustawy „Polski Ład”
Możliwość odliczenia 7,75% składki zdrowotnej od podatku (brak możliwości odliczenia 1,25%)	Brak możliwości odliczenia 9% składki zdrowotnej od podatku
Kwota wolna w wys. 8 tys. zł	Podniesienie kwoty wolnej od podatku PIT do 30 tys. zł
Próg podatkowy na poziomie 85 528 zł, po przekroczeniu którego ma zastosowanie 32-procentowa stawka PIT	Podwyższenie do 120 tys. zł progu dochodów, po przekroczeniu którego ma zastosowanie 32-procentowa stawka PIT
Możliwość skorzystania z preferencyjnego rozliczenia przez samotnego rodzica (uznanie dziecka jako członka rodziny i rozliczenie się łącznie z nim)	Likwidacja preferencyjnego rozliczenia dla samotnych rodziców i zastąpienie go odliczeniem 1 500 zł rocznie od podatku
Traktowanie osób powracających z zagranicy tak samo jak innych podatników; możliwość wyłączenia dochodów zagranicznych z opodatkowania / skredytowania podatku zapłaconego za granicą na podstawie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	Wprowadzenie ulgi PIT na powrót dla osób powracających z zagranicy, co oznacza, że osoby te przez cztery lata mogą korzystać ze zwolnienia z podatku dochodowego do wysokości 85 528 zł rocznie
Możliwość rozliczania się przez przedsiębiorców w formie karty podatkowej umożliwiającej m.in. zwolnienie z prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych oraz z wpłacania zaliczek na podatek dochodowy	Likwidacja karty podatkowej; nadal będą mogli ją stosować tylko podatnicy, którzy rozliczali się w formie karty w 2021 r., ale jeżeli z tej możliwości zrezygnują, to w kolejnych latach nie będą już mogli powrócić do karty (przedłużenie to nie będzie dotyczyć lekarzy na kontraktach)
Możliwość rozliczenia na zasadzie ryczału ewidencjonowanego wg aktualnych stawek ustawowych	Obniżenie niektórych stawek ryczału od przychodów ewidencjonowanych (np. dla niektórych usług IT obniżka z 15 proc. do 12 proc.)
Możliwość odliczenia w ramach ulgi na badania i rozwój 150% lub 100% kosztów pracowniczych	Możliwość odliczenia w ramach ulgi na badania i rozwój 200% kosztów pracowniczych

Rozwiązania wynikające z aktualnie obowiązujących przepisów	Rozwiązania wynikające z przepisów ustawy „Polski Ład”
Zwolnienie z PIT jedynie należności głównej (np. odszkodowania)	Zwolnienie z PIT odsetek za zwłokę, gdy należność główna (np. odszkodowanie) też jest zwolniona w podatku
Traktowanie równo wszystkich podatników zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, którzy mają powyżej 26. roku życia – opodatkowanie stawką 17% dochodów do poziomu 85 528 zł i stawką 32% nadwyżki; możliwość odliczenia 7,75% zapłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne	Wprowadzenie “ulgi dla klasy średniej” mającej na celu zniwelowanie negatywnych skutków braku odliczalności składki zdrowotnej dla podatników: <ul style="list-style-type: none"> – zatrudnionych na podstawie stosunku pracy uzyskujących z tych źródeł miesięczne przychody w wysokości od 5 701 zł do 11 141 zł, – osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, które rozliczają się na skali podatkowej i zarabiają do 13 tys. zł.
Brak obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne dla członków zarządu lub prokurentów otrzymujących wynagrodzenia na podstawie pełnienia danej funkcji	Obowiązkowa składka zdrowotna w wysokości 9% bez możliwości jej odliczenia dla członków zarządu lub prokurentów otrzymujących wynagrodzenia na podstawie pełnienia danej funkcji
Jednakowa wysokość składki zdrowotnej ustalana rocznie dla przedsiębiorców stosujących różne formy opodatkowania: skalę podatkową, podatek liniowy, ryczałt (niezależnie od stawki) oraz możliwość odliczenia jej od podatku w wys. 7,75% podstawy wymiaru	Zróżnicowana wysokość składki zdrowotnej w zależności od wybranego sposobu opodatkowania i brak możliwości odliczenia składki od podatku: <ul style="list-style-type: none"> – osoby opodatkowane stawką progresywną (17-32%) - zapłacą składkę 9% od dochodu, ale z możliwością zastosowania ulgi dla klasy średniej; – osoby opodatkowane liniową stawką 19% - zapłacą składkę zdrowotną w wysokości 4,9% dochodu – osoby stosujące zryczałtowaną stawkę - zapłacą składkę 9% obliczoną w zależności od wysokości przychodów uzyskiwanych w roku podatkowym przez przedsiębiorcę, – osoby opodatkowane na zasadzie karty podatkowej - zapłacą składkę 9% od kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Rozwiązania wynikające z aktualnie obowiązujących przepisów	Rozwiązania wynikające z przepisów ustawy „Polski Ład”
Traktowanie równo wszystkich podatników, którzy mają powyżej 26. roku życia - opodatkowanie stawką 17% dochodów do poziomu 85 528 zł i stawką 32% nadwyżki; obowiązek zapłaty daniny solidarnościowej przez osoby fizyczne zarabiające powyżej 1 000 000 zł (4% podstawy obliczenia tej daniny).	Ryczałt dla osób osiągających dochody z zagranicznych źródeł w wysokości co najmniej kilku mln zł rocznie. Z preferencji będą mogli skorzystać podatnicy, którzy przeniosą rezydencję podatkową na terytorium Polski oraz poniosą w danym roku podatkowym wydatki na wskazane w ustawie cele społeczne (np. rozwój nauki) w wys. co najmniej 100 000 zł.
Traktowanie równo wszystkich podatników, którzy mają powyżej 26. roku życia - opodatkowanie stawką 17% dochodów do poziomu 85 528 zł i stawką 32% nadwyżki	„Zerowy” PIT dla: <ul style="list-style-type: none"> – osób pracujących, które osiągnęły wiek emerytalny; – rodziców, posiadających co najmniej 4 dzieci. Ulgi limitowane do wys. 85 528 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ciechoński T., *Polski Ład: Ulgi i zmiany podatkowe od stycznia 2022 roku*, „Gazeta Prawna, Podatki i Księgowość”, 11.12.2021, <https://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/8311682,polski-lad-2022-ulgi-zmiany-kwota-wolna-dla-klasy-sredniej.html>, [dostęp:11.12.2021].

Należy zaznaczyć, iż nowe regulacje będą miały istotny wpływ na sytuację finansową większości przedsiębiorstw w Polsce. Zmiany podatkowe w ramach ustawy „Polski Ład” choć implementują wiele nowych ulg i preferencji podatkowych, to jednocześnie wprowadzają szereg różnego rodzaju obciążeń dla przedsiębiorców. Stąd kierunek, wielkość i rodzaj zmiany wymagają szczegółowej analizy przez osoby prowadzące działalność gospodarczą, pracodawców czy pracowników. Okres od podpisania ustawy przez Prezydenta pozostawiony podmiotom na przygotowanie się do obowiązujących od nowego roku kalendarzowego zmian,³ jest stosunkowo krótki. Z racji obszerności ustawy, szczególnie

³ Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r., jednakże pewne artykuły posiadają odrębny okres rozpoczęcia obowiązywania: 1) art. 6, art. 61 i art. 85–87, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia; 2) art. 1 pkt 59, pkt 67 lit. i, pkt 76 w zakresie art. 45b, pkt 77 i 78, art. 2 pkt 51, 58 i 64 oraz art. 9 pkt 25, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia; 3) art. 3 pkt 1, art. 7 pkt 3, 11, 13, pkt 16 lit. b, pkt 17, 33 i 38, art. 12, art. 14 pkt 1–4, 9, 11–16, 18 i 19, art. 20 pkt 8 i art. 22 pkt 2 w zakresie art. 19a ust. 3, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2022 r.; 4) art. 1 pkt 39 i pkt 63 lit. c, art. 2 pkt 11 lit. a i c, pkt 31 lit. a zdanie trzecie i lit. b, art. 9 pkt 11 oraz art. 66, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.; 5) art. 7 pkt 7 w zakresie art. 20zu § 4, art. 20zw § 2 zdanie drugie i art. 20zx § 2, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

zainteresowanie autorów dotyczyło analizy zmian w obciążeniach podatkowo-składkowych, jakimi objęto przedsiębiorców (weryfikowane z punktu widzenia sektora MMP). Metoda badawcza zastosowana w niniejszym artykule to analiza prawno-porównawcza, polegająca na kwerendzie oraz ocenie aktualnych, obowiązujących oraz nowych, przyszłych, obowiązujących od 01.01.2022 r. regulacji prawnych, a także analiza porównawcza w zakresie kalkulacji wysokości obciążeń podatkowo-składkowych dla podmiotów z sektora MMP.

1. Składka zdrowotna jako główny element zmian wprowadzonych przez „Polski Ład”

Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw przewiduje szereg zmian w ustawie z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych⁴. Zmiany te wejdą od 1 stycznia 2022 r. i dotyczyć będą w szczególności modyfikacji kalkulacji składki zdrowotnej dla poszczególnych grup podatników, zniesienia możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku, a ponadto objęcia obowiązkiem składki zdrowotnej podmiotów, które wcześniej nie posiadały takiego obowiązku.

Składka zdrowotna to jedno z obciążeń finansowych, którym objęci są przedsiębiorcy⁵. Zmiana dotyczy wszystkich podatników opłacających składki zdrowotne, gdyż mechanizm odliczenia części składki zdrowotnej od podatku funkcjonuje niezależnie od wybranej formy opodatkowania dochodów. Zmiana jednak nie dotyczy tylko podmiotów gospodarczych, gdyż składka zdrowotna jest także pobierana od wynagrodzenia (przychodu), jaki uzyskuje ubezpieczony. Za ubezpieczonego należy rozumieć m. in. płatnika składek (czyli przedsiębiorcę), osobę zatrudnioną na umowę o pracę lub umowę zlecenie⁶.

⁴ Ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 1285 z późn. zm.).

⁵ Definicja przedsiębiorcy zawarta w art. 431 kodeksu cywilnego: „osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, która nie jest osobą prawną, a której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową”. Oznacza, że przedsiębiorcami są osoby wykonujące wolne zawody. Nie każda jednak osoba fizyczna czy prawna jest przedsiębiorcą. Uzyskanie statusu przedsiębiorcy nie jest uzależnione także od dokonania wpisu do stosownego rejestru. Definicja przedsiębiorcy ujęta jest zaś w art. 4 ustawy prawo przedsiębiorców zawiera definicję sformułowaną na użytek tej ustawy, zbliżoną do definicji kodeksowej, nie zawiera jedynie elementu „działalności zawodowej”. Spółka cywilna nie jest przedsiębiorcą, natomiast jej wspólnicy mają taki status „w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej”. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.).

⁶ Przedsiębiorca zazwyczaj występuje wobec ZUS w podwójnej roli: jako płatnik składek, czyli podmiot, który opłaca składki na ubezpieczenia własne, pracowników i współpracowników oraz jako ubezpieczony, czyli jako osoba objęta ubezpieczeniem społecznym.

W aktualnie obowiązującym prawie składka zdrowotna stanowi 9% wartości podstawy tego ubezpieczenia. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne oblicza się jako wynagrodzenie brutto osiągnięte w danym okresie, a w przypadku przedsiębiorców⁷ podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne ustala się jako 75%⁸ kwoty przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, ogłoszonego przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” za IV kwartał poprzedniego roku⁹. Dla przykładu na rok 2021 podstawa wymiaru składki zdrowotnej wynosi 4 242,38 zł¹⁰.

W odniesieniu do osób zatrudnionych (pracowników, zleceniobiorców) składkę tę, jak wspomniano wyżej, ustala się od osiągniętego wynagrodzenia brutto pomniejszonego o finansowane przez ubezpieczonego składki na ubezpieczenie społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe).

W obu tych przypadkach składka ta może dodatkowo pomniejszyć obciążenia podatkowe. Zgodnie z art. 27b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych¹¹ (zwanej dalej ustawą PIT) składka na ubezpieczenie zdrowotne, wyno-

⁷ Za przedsiębiorcę dla potrzeb kalkulacji ubezpieczenia zdrowotnego uważa się i klasyfikuje:

- osoby, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych,
- twórców i artystów,
- osoby, które prowadzą działalność w zakresie wolnego zawodu w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, a także osób prowadzących działalność w zakresie wolnego zawodu, z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej,
- osoby, które prowadzą publiczną lub niepubliczną szkołę, inną formę wychowania przedszkolnego, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów o systemie oświaty,
- osoby, które korzystają z ulg w składkach na ubezpieczenia społeczne (ulga na start, preferencyjne składki, mały ZUS plus)
- osoby współpracujące z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność lub korzystającymi z ulg.

⁸ Zgodnie z art. 81 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 1285 z późn. zm.) jest to kwota nie niższa niż wartość 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

⁹ Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w czwartym kwartale 2020 r., Monitor Polski, poz. 103.

¹⁰ Co stanowi 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w czwartym kwartale 2020 r. które wyniosło 5.656,51 zł.

¹¹ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1128 z późn. zm.).

sząca obecnie 9% podstawy jej wymiaru, częściowo podlega odliczeniu od podatku dochodowego, tj. odliczeniu podlega 7,75% podstawy jej wymiaru.

Reforma ustawowa jaka została wprowadzona pod nazwą „Polski Ład” znacząco zmieniła podejście do składki zdrowotnej. Podstawową zmianą, która dotyczy każdej osoby obowiązanej do uiszczania tej składki jest bark możliwości odliczania jej od podatku począwszy od 1 stycznia 2022 roku. Ponadto wysokość i sposób ustalania wysokości tej składki został bardzo zróżnicowany w zależności od grupy ubezpieczonych. W przypadku ubezpieczonych niebędących przedsiębiorcami tj. pracowników, zleceniobiorców, emerytów, rencistów itp. składka zdrowotna nadal wynosi 9% podstawy (ustalonej jako wynagrodzenie brutto, pomniejszone o finansowane przez ubezpieczonego składki na ubezpieczenia społeczne)¹². Grupa ta została jednakże rozszerzona o osiągających wynagrodzenie członków zarządu, pełniących funkcję z powołania oraz prokurentów¹³, którzy dotychczas byli zwolnieni z opłacania ww. składki, natomiast od 1 stycznia 2022 r. zostali ją objęci w wymiarze 9% uzyskiwanego wynagrodzenia¹⁴. Ten zabieg, zgodnie z intencją ustawodawcy¹⁵, ma na celu w sposób pełniejszy wypełnić zasadę solidaryzmu społecznego składki zdrowotnej¹⁶.

¹² Majewska R., *Polski Ład – rewolucja na liście płac*, <https://rachunkowosc.com.pl/polski-lad/polski-lad-rewolucja-na-liscie-plac>, [dostęp: 03.12.2021].

¹³ W ustawie wprowadzono art. 15., który mówi, że w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 1285 z późn. zm.) wprowadza się zmiany w art. 66 w ust. 1 po pkt 35 poprzez dodanie pkt 35a w brzmieniu: „35a) osoby powołane do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, które z tego tytułu pobierają wynagrodzenie”.

¹⁴ Wojtasik P., *Prezes zapłaci 9-proc. składkę zdrowotną. Chyba że spółka zmieni umowę, „Prawo w firmie”, „Rzeczpospolita”, 06.12.2021*, <https://www.rp.pl/zus/art19172051-prezes-zaplaci-9-proc-skladke-zdrowotna-chyba-ze-spolka-zmieni-umowe>, [dostęp: 10.12.2021].

¹⁵ W uzasadnieniu do ustawy „Polski Ład” można odnaleźć sformułowanie: „(...) Celem tych zmian jest stworzenie w Polsce sprawiedliwego systemu podatkowego, w którym podatki płacone są przez podmioty i obywatele według zasad *fair play*, w wysokości adekwatnej do ich możliwości, w duchu sprawiedliwości społecznej. Jest to zgodne z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 października 2015 r. sygn. akt K 21/14. Z jego uzasadnienia wynika między innymi, że „*podczas kształtowania prawa podatkowego podstawowy jest wymóg dostosowania wymiaru podatku do zdolności podatkowej podatnika. Chodzi o to, by kształtując system podatkowy, wyznaczyć zobowiązania podatkowe według indywidualnych możliwości poniesienia świadczenia podatkowego*”, [w:] *Uzasadnienie do projektu Polski Ład, konsultacje i opiniowanie*, <https://pracodawcy.pl/wp-content/uploads/2021/07/Uzasadnienie-do-projektu-Polski-Lad-konsultacje-i-opiniowanie-26.07-1.pdf> [dostęp: 06.12.2021]

¹⁶ „(...) Miejsce zasady indywidualnej/kompensacyjnej ekwiwalentności składki i ryzyka, konstytuującej prywatne ubezpieczenie, w ubezpieczeniu społecznym przejmuje wielowymiarowy solidaryzm społeczny, obejmujący solidaryzm ryzyka, solidaryzm płci, solidaryzm międzypokoleniowy, solidaryzm z rodzinami z dziećmi oraz solidaryzm

Grupa, w której dokonano najwięcej zmian w tym zakresie to przedsiębiorcy. W tym przypadku składka zdrowotna została zróżnicowana w zależności od formy opodatkowania przedsiębiorcy. Na wstępie należałoby wymienić możliwe do zastosowania i obowiązujące w stanie prawnym w roku 2021 formy opodatkowania, tj.:

- skala podatkowa (tzw. zasady ogólne),
- podatek liniowy,
- zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów ewidencjonowanych (dalej zwany ryczałtem),
- karta podatkowa.

W odniesieniu do dwóch pierwszych form opodatkowania tj. skali podatkowej oraz podatku liniowego nową podstawą ustalania składki zdrowotnej będzie dochód rzeczywisty osiągniany z działalności gospodarczej, rozumiany jako różnica między osiągniętymi przychodami, w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a poniesionymi kosztami uzyskania tych przychodów. Tak ustalona podstawa podlega obniżeniu o składki na ubezpieczenie społeczne, finansowane przez ubezpieczonego. Taka arytmetyka podstawy prowadzi do powstania pierwszego problemu. Ustawa różnicuje sposób ustalania dochodu w zależności od tego, czy podatnik jest zobowiązany do prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów, czy też ksiąg rachunkowych.¹⁷ Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w przypadku podatników prowadzących księgi rachunkowe za dochód należy rozumieć dochód wykazany na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg. Nadmienia się, że wspomniane księgi należy prowadzić zgodnie z ustawą o rachunkowości. Zatem w ramach kosztów uwzględnia się wyłącznie koszty poniesione na materiały, towary oraz produkty i usług, które zostały sprzedane, co świadczy o tradycyjnym podejściu do ustalania dochodu.

Natomiast w przypadku podmiotów prowadzących księgi poprzez podatkową księgę przychodów i rozchodów zgodnie z art. 24 ust. 2 ww. ustawy, dochód stanowi różnicę między przychodem, a kosztami jego uzyskania, skorygowany o różnicę w wartości remanentu początkowego (ustalano na koniec poprzed-

dochodowy." [w:] Sowada C., *Składka zdrowotna jako procent dochodu a solidaryzm: założenia i doświadczenia*, „Ekonomista”, 2016, nr 6, s. 568.

¹⁷ Stosownie do art. 24a ust. 1 ustawy o PIT osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie wykonujące działalność gospodarczą, są zobowiązane prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów, zwaną dalej „księgą”, z zastrzeżeniem ust. 3 i 5, albo księgi rachunkowe, zgodnie z odrębnymi przepisami, w sposób zapewniający ustalenie dochodu (straty), podstawy opodatkowania i wysokości należnego podatku za rok podatkowy, w tym za okres sprawozdawczy, a także uwzględniać w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, informacje niezbędne do obliczenia wysokości odpisów amortyzacyjnych zgodnie z przepisami art. 22a–22o.

niego roku), a remanentu końcowego (ustalanego na koniec bieżącego roku).¹⁸ Analizując powyższe należałoby zauważyć, iż do ustawy nowelizującej składkę zdrowotną nie zostały przeniesione zapisy odnoszące się do remanentów, co świadczyłoby o tym, że podatnik prowadzący podatkową księgę przychodów i rozchodów dla ustalania rocznej podstawy składki na ubezpieczenie zdrowotne nie brałby pod uwagę różnic remanentowych. Oznacza to zatem, iż kosztu towaru zakupionego w 2021 roku nie będzie można uwzględnić przy obliczaniu należnej składki zdrowotnej w 2022. W rezultacie przedsiębiorca zapłaci ją w niektórych przypadkach nie od dochodu, lecz od całkowitego przychodu ze sprzedaży, a więc wartości zbytych produktów. Stracą na tym firmy handlowe prowadzące księgę przychodów i rozchodów, którym na koniec roku 2021 zostanie na magazynie towar niesprzedany, a sprzedadzą go dopiero w przyszłym roku. Na potrzeby wyliczenia składki zdrowotnej w 2022 roku nie będą mogły wykazać kosztu nabycia takiego towaru.

Opisane powyżej podejście powoduje, iż składka zdrowotna może być zróżnicowana dla przedsiębiorców, którzy uzyskują taki sam dochód w ujęciu podatkowym, ale prowadzą inne księgi tzn. jeden prowadzi księgi rachunkowe, a drugi podatkową księgę przychodów i rozchodów. W konsekwencji także dochód w deklaracjach rocznych PIT będzie się różnił od dochodu wykazywanego na potrzeby obliczenia składki zdrowotnej.

Ponadto bez względu na rodzaj ww. ksiąg znaczenie ma także wspomniana już forma opodatkowania. W przypadku skali podatkowej, która charakteryzuje się tym, iż stawka podatku wynosi 17% podstawy opodatkowania, a po przekroczeniu progu 85 528 zł wynosi 32% składka zdrowotna wynosi 9% podstawy wymiaru. W odniesieniu do drugiej formy jaką jest podatek liniowy, gdzie stawka podatkowa wynosi zawsze 19%, składka zdrowotna została uchwalona jako 4,9% podstawy wymiaru. W przypadku tych podmiotów efektywna stawka podatku PIT wzrośnie z 19% do 23,9%¹⁹.

Składkę w opisany sposób należy ustalać zarówno w stosunku miesięcznym, jak i rocznym. Natomiast zgodnie z przepisami „Polskiego Ładu”, obowiązuje ona

¹⁸ Podatnicy, którzy prowadzą księgę podatkową, przy ustalaniu dochodu za dany rok podatkowy powinni uwzględnić art. 24 ust. 2 ustawy o pdof. Na mocy tego przepisu u podatników osiągających dochody z działalności gospodarczej i prowadzących księgi przychodów i rozchodów dochodem z działalności jest różnica pomiędzy przychodem w rozumieniu art. 14 ustawy o pdof a kosztami uzyskania:

a) powiększona o różnicę pomiędzy wartością remanentu końcowego i początkowego towarów handlowych, materiałów (surowców) podstawowych i pomocniczych, półwyrobów, produkcji w toku, wyrobów gotowych, braków i odpadków, jeżeli wartość remanentu końcowego jest wyższa niż wartość remanentu początkowego, lub

b) pomniejszona o różnicę pomiędzy wartością remanentu początkowego i końcowego, jeżeli wartość remanentu początkowego jest wyższa.

¹⁹ Kolany K., *„Polski ład”, czyli wielka redystrybucja dochodu*, „Bankier”, „Gospodarka”, 10.09.2021, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Polski-lad-czyli-wielka-redystrybucja-dochodu-8184849.html>, [dostęp: 07.12.2021].

w odniesieniu do tych dwóch form opodatkowania w okresie roku składkowego (jako rok składkowy zgodnie z nowymi przepisami należy rozumieć okres od lutego 2022 do stycznia 2023)²⁰. Wyjątkowo, za styczeń 2022 roku przedsiębiorca będzie ustalać na podstawie zasad obowiązujących do dnia 31 grudnia 2021, czyli podstawą do ustalenia składki zdrowotnej będzie nadal przeciętne wynagrodzenie ogłoszone przez Prezesa GUS²¹.

Trzecią formą opodatkowania jest ryczałt, przy którym składka zdrowotna jest ustalana na podstawie wysokości przychodów. Stawka obowiązująca w tym przypadku to również 9% podstawy jej wymiaru. Dla tej formy opodatkowania roczna podstawa wymiaru składki zdrowotnej wynosi odpowiednio:

- 1) iloczyn liczby miesięcy w roku kalendarzowym podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu i kwoty 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie w wypłatach z zysku, ogłaszane przez Prezesa GUS, jeśli roczne przychody przedsiębiorcy nie przekroczą kwoty 60 000 zł – składka będzie wynosiła około 300 zł miesięcznie;
- 2) iloczyn liczby miesięcy w roku kalendarzowym podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu i kwoty 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie w wypłatach z zysku, ogłaszane przez Prezesa GUS, jeśli roczne przychody przedsiębiorcy przekroczą kwotę 60 000 zł, ale nie przekroczą kwoty 300 000 zł – składka będzie wynosiła około 500 zł miesięcznie;
- 3) iloczyn liczby miesięcy w roku kalendarzowym podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu i kwoty 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie w wypłatach z zysku, ogłaszane przez Prezesa GUS, jeśli roczne przychody przedsiębiorcy przekroczą kwotę 300 000 zł – składka będzie wynosiła około 900 zł miesięcznie.

W związku z powyższym, miesięczna składka przedsiębiorcy rozliczającego się w formie ryczałtu wzrasta wraz z przekroczeniem poszczególnych progów przychodowych. Ustawa przewiduje możliwość opłacenia składki na podstawie wysokości przychodów z poprzedniego roku (pod warunkiem, iż przedsiębiorca w zeszłym roku w ogóle prowadził działalność gospodarczą). Takie podejście może ograniczyć ewentualne powstanie niedopłat po zakończonym roku podatkowym.

Ostatnią formą opodatkowania jest karta podatkowa, w której to Naczelnik Urzędu Skarbowego w drodze decyzji określa wysokość zobowiązania podatkowego. W tym przypadku podstawę składki zdrowotnej określono jako wyso-

²⁰ Definicja tego nowego pojęcia pojawia się w znowelizowanym art. 81 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej i dotyczy wyłącznie osób prowadzących działalność gospodarczą, które podlegają pod ustawę o podatku dochodowym od osób fizycznych. Rok składkowy to okres od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego.

²¹ O czym mówi wcześniej art. 79 tejże ustawy.

kość obowiązującego w danym roku minimalnego wynagrodzenia. Dla roku 2022 będzie ono wynosi 3 010 zł, a wysokość składki zdrowotnej ustalona jako 9% tej podstawy to 270,90 zł. W tym miejscu należy nadmienić, iż zgodnie z postanowieniami „Polskiego Ładu”, formy jaką jest karta podatkowa, od 1 stycznia 2022 roku nie będą mogli wybrać przedsiębiorcy, którzy dotąd rozliczali się w inny sposób, ani też podmioty nowo utworzone²². W tym miejscu należy nadmienić, iż forma opodatkowania w postaci karty podatkowej była atrakcyjna z racji kalkulacji i wysokości zobowiązania podatkowego i najczęściej wybierana przez drobnych przedsiębiorców sektora MMP, reprezentujących usługi m.in.: parkingowe, transportowe, rozrywkowe, gastronomiczne, medyczne²³. Wyłączenie możliwości skorzystania z karty podatkowej dla nowych podatników sektora MMP w praktyce oznacza likwidację jednej z prostszych form rozliczenia się z fiskusem, generującą w praktyce mniej sporów z organami podatkowymi²⁴. Ten element modyfikacji legislacyjnych należy ocenić negatywnie.

W niektórych przypadkach u przedsiębiorcy w ujęciu rocznym (bo w takim składka zdrowotna podlega ostatecznemu rozliczeniu) może z tego tytułu wystąpić nadpłata lub dopłata. Analizując sposób ustalania składki zdrowotnej dopłata głównie może mieć miejsce przy zryczałtowanym podatku dochodowym. W takim wypadku w terminie miesiąca od terminu złożenia zeznania podatkowego należy dokonać stosownej dopłaty zobowiązania. Natomiast w sytuacji wystąpienia nadpłaty, płatnik składek również ma termin jednego miesiąca (od upływu terminu do złożenia zeznania podatkowego) do złożenia wniosku o zwrot tejże nadpłaty.

Należy także zaznaczyć, iż w ustawie nowelizującej znalazły się dwa niekorzystne zapisy odnośnie formalności związanych ze składką zdrowotną. Po pierwsze wniosek o stwierdzenie i zwrot nadpłaty złożony po ww. terminie pozostawia się bez rozpatrzenia, co może skutkować negatywnymi konsekwencjami finansowymi dla przedsiębiorców. Po drugie, w przypadku wystąpienia błędu podczas ustalania rocznego wymiaru podstawy składki zdrowotnej przedsiębiorca ma tylko dwa miesiące, licząc od upływu terminu do złożenia zeznania podatkowego, na złożenie stosownej korekty. Po upływie tego terminu, korekty składki zdrowotnej może dokonać wyłącznie Zakład Ubezpieczeń Społecznych, tylko i wyłącznie, jeśli korekta powodowałaby wzrost wysokości składki zdrowotnej.

²² Zgodnie z art. 65 ustawy „Polski Ład” od 1 stycznia 2022 roku podatnicy tracą prawo do złożenia wniosku o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej.

²³ Kubiesa P., *Karta podatkowa 2022: Jakie zmiany wprowadzi Polski Ład*, Serwis dla Księgowych, Portal FK.pl, <https://www.portalfk.pl/polski-lad/karta-podatkowa-2022-jakie-zmiany-wprowadzi-polski-lad-30184.html>, [dostęp: 07.12.2021].

²⁴ *Wprowadzenie "Polskiego Ładu" – od 1 stycznia 2023 r.*, Uwagi Rzecznika Praw Obywatelskich dla Senatu, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-senat-polski-lad-opinia>, [dostęp: 09.12.2021].

2. Pozostałe wybrane elementy mające wpływ na wysokość obciążeń podatkowo-składkowych przedsiębiorcy

Oprócz zmian odnoszących się do składki zdrowotnej, nowelizacji uległy także inne elementy, które wpływają na wysokość obciążeń składkowo-podatkowych. Jednym z nich są zmiany w skali podatkowej, a mianowicie podwyższeniu uległ próg podatkowy (po przekroczeniu którego stawka podatku wzrasta z wartości 17% do 32%) i jego nowa wartość wynosi 120 000 zł. Zwiększenie progu podatkowego jest bardzo pożądanym i ważnym krokiem, ocenianym przez ekspertów pozytywnie. Zwłaszcza, że przez ostatnie 12 lat średnie wynagrodzenie wzrosło o ponad 70%, a tym samym podatnicy szybciej byli opodatkowani wyższą stawką podatkową 32%.

Ponadto w przypadku skali podatkowej została też podniesiona kwota wolna od podatku z kwoty 8 000 zł do wartości 30 000 zł. Podwyższenie kwoty wolnej od podatku dla podatników rozliczających się według skali podatkowej wyeliminuje dotychczasowy mechanizm przewidujący zmniejszanie kwoty wolnej wraz ze wzrostem dochodu²⁵. Takie zmiany powodują, że ta forma opodatkowania robi się bardzo lukratywna dla podatników, których dochód mieści się w przedziale progu podatkowego. Wprowadzoną zmianę dla MMP należy jednak ocenić pozytywnie, gdyż:

- a) wpływa na zmniejszenie opodatkowania najmniej zarabiających,
- b) upraszcza system (degresja kwoty wolnej była niesprawiedliwa),
- c) wprowadza mechanizm „waloryzacji” kwoty wolnej w przyszłości²⁶.

W tym miejscu należy także nadmienić, że skala podatkowa to podstawowa forma opodatkowania i dotyczy nie tylko przedsiębiorców, są nią także objęci podatnicy niebędący przedsiębiorcami – czyli osoby uzyskujące dochody z innych źródeł niż działalność gospodarcza – takie jak: ze stosunku pracy, z działalności wykonywanej osobiście czy też emerytur lub rent.

W związku z tym, że skalą objęci są też inni podatnicy, możliwe jest również dokonywanie tak zwanych rozliczeń wspólnych. Oznacza to, że przedsiębiorca, który wybrał opodatkowanie swojej działalności gospodarczej w formie skali podatkowej ma prawo rozliczyć się wspólnie ze swoją małżonką/mężem uzyskującym dochody np. z umowy o pracę. Takie wspólne rozliczenie może mieć znaczący wpływ na obniżenie obciążeń podatkowych, gdyż podwójny próg podatkowy dotyczy wtedy obu małżonków wspólnie. Rozwiązanie to jest szczególnie korzystne dla podatników, którzy nie mają możliwości wyboru

²⁵ W 2014 r. RPO zakwestionował konstytucyjność mechanizmu korygowania kwoty zmniejszającej podatek, jako niegwarantującego minimum egzystencji (kwota wolna od podatku była ustalona na poziomie 3 091 zł). Po korzystnym wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 28 października 2015 r. w 2017 r. podwyższono wysokość kwoty wolnej od podatku do 6 600 zł, a w 2018 r. do 8 000 zł, wprowadzając jednocześnie mechanizm degresywny (kwota wolna od podatku malała wraz ze wzrostem dochodów).

²⁶ https://www.podatki.biz/artykuly/raport-bcc-polski-lad-analiza-projektu-ustawy-podatkowej_32_47931.html, [dostęp: 10.12.2021].

innej formy opodatkowania. Przykładem powyższego może być małżeństwo, w którym np. mąż prowadzi działalność gospodarczą, z której uzyskuje dochody roczne na poziomie 60 000 zł, a żona jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę, z której roczne przychody wynoszą 180 000 zł. Gdyby hipotetycznie rozliczyli się oddzielnie, nie uwzględniając innych czynników, żona zapłaciłaby dużo wyższy podatek, gdyż przekracza drugi próg podatkowy. Korzystając natomiast z rozliczenia wspólnego i łącząc swoje dochody, żadne z nich nie przekroczy tego progu, co spowoduje znaczące oszczędności w finansach gospodarstwa domowego, a jednocześnie finansach firmy.

Dodatkowo, podatnicy korzystający ze skali podatkowej mają możliwość odliczenia szeregu różnych ulg takich jak: ulga prorodzinna, ulga rehabilitacyjna, ulga honorowego dawcy krwi itp. Rządowe działania prorozwojowe dla firm to obszar zdecydowanie najbardziej wspierany przez instrumenty fiskalne w ostatnich latach. Stąd ustawodawca nie poprzestał na już wdrożonych instrumentach, ale stawia kolejne kroki na drodze do realnego wspierania innowacyjnej gospodarki. Dodatkowe nowe ulgi w postaci ulgi na robotyzację, ulgi na innowacyjnych pracowników, ulgi konsolidacyjnej oraz modyfikacjach w ulgach B+R i IP Box powinny rekompensować podwyżkę ubezpieczeniowo-podatkową²⁷.

Taka konstrukcja tej formy opodatkowania powoduje, iż mimo że składka zdrowotna jest wyższa niż w podatku liniowym oraz istnieje ryzyko opłacania podatku w zwiększonej wartości po przekroczeniu drugiego progu, to może być ona bardzo opłacalna dla pewnej grupy podatników.

Możliwość korzystania z najprostszej formy rozliczania się z fiskusem – ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych – może rozliczać się tylko ściśle określona grupa przedsiębiorców niepodlegających wyłączeniu z mocy ustawy²⁸. Niewątpliwie korzystną zmianą dla tej grupy podmiotów reprezentujących sektor MMP jest obniżenie stawki ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych dla niektórych zawodów: medycy, lekarze, dentyści, weterynarze, psychologowie, pielęgniarki, fizjoterapeuci – do 14%, zaś niektóre zawody z sektora IT, architektki, inżynierowie – do 12%²⁹.

Na kolejną analizę zasługuje wprowadzona ulga dla klasy średniej. Ulga ta jest stosowana w przypadku, gdy suma uzyskanych przez podatnika w ciągu roku

²⁷ Jarocki M., Rolewicz T., Czy jesteś gotowy na podatkową rewolucję? Polski Ład dotknie wszystkich, Earst & Young, https://www.ey.com/pl_pl/tax/polski-lad-projekt-przepisow-zmieniajacych-ustawy-podatkowe.pl [dostęp: 02.12.2021].

²⁸ *Opodatkowanie przedsiębiorców w Polsce*, raport Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, Warszawa, marzec, 2019, https://zpp.net.pl/wp-content/uploads/2019/03/Opodatkowanie-przedsi%C4%99biorc%C3%B3w_Absurdalny-system-opodatkowania-firm-w-Polsce-hamuje-rozw%C3%B3j-przedsi%C4%99biorczo%C5%9Bci.pdf, [dostęp: 13.12.2021].

²⁹ <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-jak-ma-wygladac-nowy-polski-lad-zmiany-w-podatkach-skladkach-i-emeryturach> [dostęp: 11.12.2021].

przychodów mieści się w przedziale od 68 412 zł do kwoty 133 692 zł. Celem tej ulgi jest zrekompensowanie podatnikom o takich wartościach przychodów negatywnych konsekwencji związanych z brakiem możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku³⁰.

Zgodnie z postanowieniami „Polskiego Ładu” ulgę dla klasy średniej oblicza się w następujący sposób:

- a) dla przychody wynoszącego co najmniej 68 412 zł i nie przekraczającego kwoty 102 588 zł

$$\frac{A \times 6,68\% - 4\,566 \text{ zł}}{0,17}$$

- b) dla przychody wyższego od 102 588 zł, ale nie przekraczającego kwoty 133 692 zł

$$\frac{A \times (-7,35\%) + 9\,829 \text{ zł}}{0,17}$$

gdzie:

A oznacza sumę uzyskanych przez podatnika w roku podatkowym i podlegających opodatkowaniu zgodnie z art. 27 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych przychodów ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy oraz uzyskanych w ciągu roku przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej pomniejszonych o koszty prowadzenia tej działalności z wyłączeniem z tych kosztów składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt. 2 lit. a i pkt 2a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych³¹.

Zmiany związane z wprowadzeniem ulgi dla klasy średniej wprowadzają preferencję podatkową dla osób zatrudnionych na umowie o pracę, względem osób wykonujących całość lub część swoich obowiązków w oparciu o umowy cywilnoprawne.³² Może to doprowadzić do zmniejszenia wysokości wynagrodzeń osób pracujących na umowach cywilnoprawnych, a co za tym idzie zmniejszenia atrakcyjności tych umów dla zatrudnionych. Ulgę dla klasy średniej podatnik ustala już podczas obliczania miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy.

³⁰<https://home.kpmg/pl/pl/home/campaigns/2021/09/polski-lad-istotne-zmiany-w-prawie-dla-przedsiębiorców.html>, [dostęp: 12.12.2021].

³¹ Ulgę dla klasy średniej przysługuje osobom osiągającym dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej, których dochody z tego tytułu są opodatkowane na zasadach ogólnych. Ulgę nie obejmuje osób opodatkowujących dochody z działalności gospodarczej podatkiem liniowym lub ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

³² Z ulgi dla klasy średniej wyłączone będą przychody z umów zlecenia i umów o dzieło. Ulgę będzie dotyczyły osoby prowadzących działalność gospodarczą, ale tylko rozliczających się wg skali podatkowej.

Zasada ta dotyczy również płatnika, czyli np. pracodawcy podczas obliczania podatku potrącanego z wynagrodzenia pracownika. W tym przypadku przychód uwzględniany do ulgi, sprowadzany jest do poziomu miesiąca i wynosi od 5 701 zł do 11 141 zł. Nałożenie na pracodawców obowiązku naliczania ulgi dla klasy średniej już od stycznia 2022 roku rodzi konieczność przygotowania się na odpowiednie wdrożenie zmian w systemach księgowo-płacowych oraz dostosowanie wewnętrznych procedur do tej zmiany.

Należy również nadmienić, iż w przypadku rozliczenia wspólnego małżonków, od 1 stycznia 2022 roku małżonkowie będą mogli rozliczyć się wspólnie już za rok, w którym nastąpiło zawarcie związku małżeńskiego. Dotychczas było to możliwe dopiero od roku, następnego po roku zawarcia związku małżeńskiego³³.

Kolejna zmiana jaką wprowadzona ustawa „Polski Ład” dotyczy osób samotnie wychowujących dzieci. Ta nowelizacja również ma zastosowanie wyłącznie do podatników rozliczających się w formie skali podatkowej, bez względu na źródło przychodów podlegających opodatkowaniu. W ramach „Polskiego Ładu” uchylono przepisy pozwalające na preferencyjne rozliczenie się małżonków, a zastąpiono je nową ulgą. Aktualnie osoba samotnie wychowująca dzieci będzie mogła dokonać obniżenia podatku o kwotę 1 500 zł pod warunkiem, że spełnia pozostałe kryteria opisane w ustawie³⁴.

Ostatnią znaczącą zmianą, która wpływa na obciążenia podatkowe podatnika to zwolnienie dla rodzin wielodzietnych. Jednakże ma zastosowanie tylko do wybranych źródeł przychodów, a mianowicie:

- ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy,
- z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt. 8 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- z pozarolniczej działalności gospodarczej, do których mają zastosowanie zasady opodatkowania określone w art. 27, art. 30c albo art. 30ca ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych albo ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym w zakresie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

W przypadku uzyskiwania ww. przychodów podatnik może skorzystać ze zwolnienia od podatku zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 153 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych do kwoty nieprzekraczającej w roku 85 528 zł,

³³ Dopuszcza się złożenie wniosku o wspólne opodatkowanie dochodów małżonków również za rok, w którym zawarto związek małżeński, pod warunkiem jednak, że małżeństwo i wspólność majątkowa trwała do końca tego roku podatkowego. Wspólne rozliczenie będzie również możliwe za rok, w którym małżonkowie pozostawali w związku małżeńskim w przypadku śmierci jednego z nich w trakcie roku podatkowego albo po upływie roku podatkowego przed złożeniem zeznania na ten rok. Zmiany te rozszerzają możliwość skorzystania z preferencyjnego rozliczenia małżonków.

³⁴ Zgodnie z art. 27 ea ustawy PIT.

pod warunkiem że w danym roku podatkowym w stosunku do co najmniej czworga dzieci, o których mowa w art. 27ea ust. 1 pkt 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wykonywał władzę rodzicielską, pełnił funkcję opiekuna prawnego, jeżeli dziecko z nim zamieszkiwało lub sprawował funkcję rodziny zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub umowy zawartej ze starostą.

3. Ustalenie wysokości składki zdrowotnej dla przedsiębiorcy sektora MMP po wejściu w życie ustawy „Polski Ład” – analiza porównawcza

W pierwszej kolejności należałoby się przyjrzeć, w jaki sposób składka zdrowotna będzie ustalana przy zastosowaniu różnych form opodatkowania. Podczas prezentowania wszystkich dalszych wyników badań pominięto formę, jaką jest karta podatkowa, gdyż jako forma opodatkowania ulega ona wygaszeniu. Ponadto na potrzeby dokonywania obliczeń przyjęto, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami zysku, w czwartym kwartale 2021 roku będzie wynosiło tyle samo co w trzecim kwartale 2021 roku, czyli kwotę 5 885,75 zł³⁵, gdyż na moment dokonywania analizy faktycznie wynagrodzenie za IV kwartał 2021 roku nie było jeszcze opublikowane.

Tabela 1. Ustalenie wysokości składki zdrowotnej za okres od stycznia do maja 2022 roku dla przedsiębiorstwa XYZ stosującego opodatkowanie w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

	Styczeń 2022	Luty 2022	Marzec 2022	Kwiecień 2022	Maj 2022
Przychód	15 000	25 000	16 000	200 000	50 000
Przychód narastająco	15 000	40 000	56 000	256 000	306 000
Podstawa oskładkowania	60% 3 531,45 zł	60% 3 531,45 zł	60% 3 531,45 zł	100% 5 885,75 zł	180% 10 594,35 zł
Składka zdrowotna	317,83 zł	317,83 zł	317,83 zł	526,72 zł	953,49 zł

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie tabeli nr 1 można zauważyć, że składka zdrowotna ulega zmianie wraz ze wzrostem przychodu podatnika. Należy jednocześnie wspomnieć, iż jest ona ustalana w stosunku rocznym. W związku z powyższym, przyjmując założenie, że podatnik prowadził działalność gospodarczą wyłącznie w okresie od stycznia 2022 roku do maja 2022 roku, jego roczna składka zdrowotna bę-

³⁵ Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 19 października 2021 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w trzecim kwartale 2021 roku, Monitor Polski, 2021, poz. 962.

dzie wynosić pięciokrotność kwoty 953,49 zł, a zatem 4 769,50 zł. Natomiast uwzględniając miesięczne wpłaty – dotychczas uiszczył ją w wysokości 2 433,70 zł. W związku z powyższym u podatnika wystąpi dopłata roczna w wysokości 2 335,80 zł. Analizując powyższe można stwierdzić, iż w przypadku wyboru ryczałtu jako formy opodatkowania, istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo, iż przedsiębiorca będzie zmuszony na koniec analizowanego roku dokonać dopłaty składki zdrowotnej.

Tabela 2. Ustalenie wysokości składki zdrowotnej za okres od stycznia do maja 2022 roku dla przedsiębiorstwa XYZ stosującego opodatkowanie w formie podatku liniowego.

	Styczeń 2022	Luty 2022	Marzec 2022	Kwiecień 2022	Maj 2022
Przychód	15 000	25 000	16 000	200 000	50 000
Koszty	1 000	5 000	20 000	150 000	20 000
Dochód	14 000	20 000	- 4 000	50 000	30 000
Dochód narastająco	14 000	34 000	30 000	80 000	110 000
Podstawa wymiaru składki zdrowotnej	4 414,31 zł	14 000,00 zł	20 000,00 zł	0,00 zł	46 000,00 zł
Składka zdrowotna	270,90 zł	686,00 zł	980,00 zł	270,90 zł	2 254,00 zł

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku podatku liniowego stawka składki zdrowotnej wynosi 4,9% i jest uzależniona od wysokości dochodu, jednakże nie może być niższa kwotowo niż 270,90 zł. Jak wskazano w punkcie 1 niniejszego artykułu szczególnym miesiącem ustalania składki zdrowotnej jest styczeń 2022 roku, w którym ma być ona obliczona z uwzględnieniem ustalania podstawy według zasad obowiązujących na dzień 31 grudnia 2021 roku, co też zostało zaprezentowane w tabeli nr 2. Składka zdrowotna została również uwzględniona w wysokości kwoty minimalnej w miesiącu, w którym występuje strata podatkowa. Taka sytuacja będzie miała miejsce każdorazowo, kiedy u przedsiębiorcy w ujęciu miesięcznym wystąpi starta lub dochód na tyle niski, że ustalona na jego podstawie składka zdrowotna byłaby niższa od kwoty 270,90 zł.

Tabela 3. Ustalenie wysokości składki zdrowotnej za okres od stycznia do maja 2022 roku dla przedsiębiorstwa XYZ stosującego opodatkowanie w formie skali podatkowej.

	Styczeń 2022	Luty 2022	Marzec 2022	Kwiecień 2022	Maj 2022
Przychód	15 000	25 000	16 000	200 000	50 000
Koszty	1 000	5 000	20 000	150 000	20 000
Dochód	14 000	20 000	- 4 000	50 000	30 000
Dochód narastająco	14 000	34 000	30 000	80 000	110 000
Podstawa wymiaru składki zdrowotnej	4 414,31	14 000	20 000	0	46 000
Składka zdrowotna	397,29	1 260,00	1 800,00	270,90	4 140,00

Źródło: opracowanie własne.

Zasada ustalania składki zdrowotnej przy skali podatkowej jest podobna do tej jak przy opodatkowaniu w formie podatku liniowego. Dane zostały przedstawione w tabeli nr 3. Stawka dla składki zdrowotnej wynosi 9% podstawy jej wymiaru. Analizując wyłącznie te dane, należałoby stwierdzić, iż skala podatkowa nie jest opłacalną formą opodatkowania, gdyż w tym przypadku składka zdrowotna będzie zawsze wyższa niż przy zastosowaniu opodatkowania w formie podatku liniowego. Jednakże, żeby ustalić faktyczną opłacalność tej formy, należy dodatkowo wziąć pod uwagę pozostałe – opisane w rozdziale 2 – zmiany, które mogą znacząco obniżyć wyliczone obciążenia podatkowe przedsiębiorcy.

4. Obciążenia podatkowo-składkowe dla przedsiębiorcy sektora MMP w ramach ustawy „Polski Ład” – analiza porównawcza

W tym rozdziale przedstawione zostaną wysokości zobowiązań podatkowo-składkowych, wyliczone dla dwóch różnych przedsiębiorców z uwzględnieniem symulacji ich opodatkowania według różnych form.

Pierwszy przedsiębiorca to mały zakład ślusarski, którego średnie miesięczne przychody kształtują się na poziomie 14 000 zł, a koszty ich uzyskania to 5 000 zł. Zakład ten wykonuje usługi wyłącznie z materiału powierzonego przez klienta (co powoduje, że gdyby korzystał on z ryczałtu to byłby opodatkowany stawką 8,5%). Ponadto na potrzeby analizy przyjęto, że przedsiębiorca w roku 2021 korzystał z ryczałtu oraz opłaca wyłącznie składkę zdrowotną.

Tabela 4. Obciążenia podatkowo-składkowego pierwszego przedsiębiorcy z uwzględnieniem zmian uchwalonych w „Polskim Ładzie”.

	Ryczałt 2021	Ryczałt 2022	Skala podatkowa 2022	Podatek liniowy 2022
Przychody roczne	168 000,00	168 000,00	168 000,00	168 000,00
Koszty roczne	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00
Dochód roczny	108 000,00	108 000,00	108 000,00	108 000,00
Ulga dla klasy średniej	0,00	0,00	11 123,53	0,00
Podstawa opodatkowania	168 000,00	168 000,00	96 876,47	108 000,00
Podatek obliczony	14 280,00	14 280,00	11 369,00	20 520,00
Składka zdrowotna	4 581,72	6 356,61	9 720,00	5 292,00
w tym podlega- jąca odliczeniu	3 945,36	0,00	0,00	0,00
Podatek do zapłaty	10 334,64	14 280,00	11 369,00	20 520,00
Obciążenia podatkowo- składkowe	14 916,36	20 636,61	21 089,00	25 812,00
Dochód netto	93 083,64	87 363,39	86 911,00	82 188,00

Źródło: opracowanie własne.

Jak zaprezentowano w tabeli nr 4 obciążenia podatkowo-składkowe przedsiębiorcy wzrosną bez względu na to jaką formę opodatkowania wykorzysta. Główną przyczyną tej tendencji jest bark możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku. Jednakże nadal w tym przypadku dla przedsiębiorcy najkorzystniejszą formą będzie ryczałt, gdyż przy tej formie, obciążenia podatkowo-składkowe są najniższe. Analiza pokazuje także, iż mimo że składka zdrowotna przy opodatkowaniu w formie skali podatkowej jest wyższa niż przy opodatkowaniu w formie podatku liniowym, to dzięki zastosowaniu mechanizmów opisanych w rozdziale 2 tj. kwoty wolnej od podatku w wysokości 30 000 zł oraz ulgi dla klasy średniej, łączne obciążenia podatkowo-składkowe przy zastosowaniu skali podatkowej są niższe niż dla podatku liniowego.

Drugim przedsiębiorcą będzie duży sklep odzieżowy generujący średnie miesięczne przychody na poziomie 200 000 zł oraz odpowiadające im koszty w wysokości 70 000 zł. Dla potrzeb porównawczych utrzymano, iż podatnik korzysta z ryczałtu (opodatkowanego dla działalności handlowej w wysokości 3%) oraz opłaca wyłącznie składkę zdrowotną.

Tabela 5. Obciążenia podatkowo-składkowego drugiego przedsiębiorcy z uwzględnieniem zmian uchwalonych w „Polskim Ładzie”.

	Ryczałt 2021	Ryczałt 2022	Skala podatkowa 2022	Podatek liniowy 2022
Przychody roczne	2 400 000,00	2 400 000,00	2 400 000,00	2 400 000,00
Koszty roczne	840 000,00	840 000,00	840 000,00	840 000,00
Dochód roczny	1 560 000,00	1 560 000,00	1 560 000,00	1 560 000,00
Ulga dla klasy średniej	0,00	0,00	0,00	0,00
Podstawa opodatkowania	2 400 000,00	2 400 000,00	1 560 000,00	1 560 000,00
Podatek obliczony	72 000,00	72 000,00	476 100,00	296 400,00
Danina solidarnościowa	0,00	0,00	22 400,00	22 400,00
Składka zdrowotna	4 581,72	11 441,90	140 400,00	76 440,00
w tym podlega- jąca odliczeniu	3 945,36	0,00	0,00	0,00
Podatek do zapłaty	68 054,64	72 000,00	476 100,00	296 400,00
Obciążenia podatkowo- składkowe	72 636,36	83 441,90	638 900,00	395 240,00
Dochód netto	1 487 363,64	1 476 558,10	921 100,00	1 164 760,00

Źródło: opracowanie własne.

Analizując tabelę nr 5 można zauważyć, że obciążenia składkowo-podatkowe drugiego przedsiębiorcy także ulegają wzrostowi. Zasadniczą przyczyną tej tendencji jest także brak możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku. Dodatkowo w tym przypadku składka zdrowotna przy każdej formie opodatkowania jest wyższa niż obowiązująca w 2021 roku. W tabeli nr 5 pokazano także, iż przy wysokich dochodach skala podatkowa jest najmniej opłacalna. Wynika to z faktu, że:

- składka zdrowotna liczona jest w wysokości 9%,
- przedsiębiorca przekracza drugi próg podatkowy,
- brak jest możliwości skorzystania z ulgi dla klasy średniej.

W przypadku drugiego przedsiębiorcy najkorzystniejszy będzie nadal ryczałt, gdyż generuje on niskie obciążenia podatkowe oraz stawka ryczałtu przy tego rodzaju działalności jest niska, gdyż wynosi zaledwie 3%. Ponadto należy wziąć pod uwagę, że tylko przy tej formie opodatkowania podatnik nie jest zobowią-

zany do uiszczenia dodatkowego obciążenia podatkowego jakim jest danina solidarnościowa³⁶.

Reasumując, przy przeprowadzaniu analizy porównawczej skłaniającej nowy lub istniejący podmiot sektora MMP do wyboru formy opodatkowania po zmianach wprowadzonych ustawą „Polski Ład” należy wziąć pod uwagę szereg czynników, m. in.:

- wysokość stawki podatkowej przy opodatkowaniu w formie ryczałtu,
- wysokość rocznych przychodów i kosztów,
- możliwość odliczenia poszczególnych ulg podatkowych,
- zasady obliczania składki zdrowotnej,
- prawdopodobieństwo wystąpienia daniny solidarnościowej,
- przekroczenie drugiego progu podatkowego w przypadku opodatkowania wg skali,
- sytuację osobistą podatnika (rozliczenie wspólne z małżonkiem, łączenie dochodów z kilku źródeł, osoba samotnie wychowująca dzieci).

Analizując powyższe należy stwierdzić, że w roku 2022 wybór formy opodatkowania przedsiębiorcy powinien być dokonywany na podstawie jego indywidualnej sytuacji.

Sytuacja pandemiczna przeorganizowała sposób wykonywania pracy. Znacznie częściej zasadne jest rozważanie umowy o współpracę w miejsce umów pracowniczych. Wynika to z faktu, że wszystkie trzy przesłanki stosunku pracy: kierownictwo, czas i miejsce jej wykonywania w przypadku wielu pracowni-

³⁶ Danina solidarnościowa jest świadczeniem uregulowanym w art. 30h–30i ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Ma zastosowanie do dochodów (przychodów) uzyskanych od 1 stycznia 2019 r. Istota daniny solidarnościowej sprowadza się do obowiązku zapłaty przez osobę fizyczną podatku, po osiągnięciu dochodu i po uwzględnieniu przewidzianych odliczeń przekraczającego wartość 1 000 000 zł. Do podstawy opodatkowania daniną solidarnościową wlicza się:

- dochody opodatkowane według skali podatkowej, m.in. dochody z pracy, działalności gospodarczej, emerytur, rent, wynagrodzenia z umów zlecenia i o dzieło, praw autorskich itp.,
- dochody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych, z odpłatnego zbycia udziałów i akcji oraz z tytułu objęcia udziałów i akcji za aport,
- dochody z działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej uzyskane w razie wyboru stawki liniowej w wysokości 19%,
- dochody zagranicznej spółki kontrolowanej.

Podstawę obliczenia daniny solidarnościowej stanowi nadwyżka ponad 1 000 000 zł sumy dochodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 ust. 1, 9 i 9a, art. 30b, 30c oraz 30f ustawy PIT po ich pomniejszeniu o odliczone od dochodów kwoty składek na ubezpieczenie społeczne, kwoty uwzględnione w podstawie opodatkowania podatnika dywidendy otrzymanej od zagranicznej jednostki kontrolowanej oraz kwoty dochodu z odpłatnego zbycia przez podatnika udziału w zagranicznej jednostce kontrolowanej, w części uwzględnionej w jego podstawie opodatkowania.

ków straciły na znaczeniu. Podjęcie działalności gospodarczej w miejsce etatu stało się bardziej naturalne, stwarzając przestrzeń do intensywnego wzrostu jednoosobowych działalności gospodarczych i podmiotowego nasycenia rynku podmiotami sektora mikroprzedsiębiorstw. Powstają jednak wysokie obawy, czy przyjęty przez przepisy „Polskiego Ładu” kierunek zmian, ich wymiar, skumulowana intensywność nie zniechęcą podmioty sektora MMP do aktywności na polskim rynku.

Rozwiązania przewidziane w ustawie „Polski Ład” powiększą dyskryminacyjne opodatkowanie równych dochodów nierównymi daninami, a tym samym zwiększą dysproporcję między pracą własną, działalnością wykonywaną osobiście, działalnością gospodarczą a dochodami z innych źródeł.

Założenie zmniejszenia klina podatkowego między B2B a umowami o pracę uderzy w osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą nie będące tzw. samozatrudnieniem, firm z sektora MMP, głównie polskich firm rodzinnych.

Wprowadzenie skomplikowanego systemu progresywnego opodatkowania (także poprzez uzależnienie składek na ubezpieczenie zdrowotne od wysokości rzeczywistego dochodu) prowadzić będzie do jeszcze większego nieszanowania zasady sprawiedliwości podatkowej. Należy się spodziewać, iż nie przyniesie w dłuższej perspektywie efektywnego zwiększenia wpływów podatkowych, a pobór podatku stanie się jeszcze bardziej skomplikowany i kosztowny.

Zakończenie

Polski podatek dochodowy od osób fizycznych już obecnie jest sprzeczny z zasadami powszechnego, równego i sprawiedliwego opodatkowania. Wynika to z faktu, iż nierówno opodatkowuje taką samą wysokość dochodu w sensie ekonomicznym. Podział na różne źródła przychodów, różne zasady ustalania kosztów i dochodu podatkowego, a następnie stawek podatkowych skutkują zbyt dużą dowolnością w ustalaniu wysokości danin publicznych. Natomiast kluczowe znaczenie dla warunków prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej ma stabilność i pewność prawa. Ustawa „Polski Ład” zaburza ową stabilność, likwidując dobrze znane i stosowane od wielu lat przez przedsiębiorców rozwiązania w zakresie podatków i składek. Jako alternatywy nie proponuje się natomiast spójnego systemu, lecz punktową korektę opartą o radykalną modyfikację parametrów składki zdrowotnej. Z jednej strony, deklarowanym celem zmian ma być zwiększenie poziomu finansowania ochrony zdrowia poprzez zapewnienie wyższych wpływów do budżetu ze składki zdrowotnej. Jednocześnie ustawa „Polski Ład” ma zachęcać do zmiany sposobu prowadzenia działalności gospodarczej poprzez przechodzenie mniejszych przedsiębiorców na ryczałt od przychodów ewidencjonowanych oraz zakładanie spółek kapitałowych przez osoby prowadzące działalność na większą skalę. Efektem takich

działań jest jednak ograniczenie lub całkowite uniknięcie konieczności płacenia składki zdrowotnej, co zaprzecza pierwszemu celowi projektowanych zmian.³⁷

Ostatnim elementem wymagającym dodania do niniejszej analizy jest fakt, iż z całą pewnością przedsiębiorcy zostaną zmuszeni także do poniesienia bardzo wysokich kosztów przygotowania się do nowych zasad rozliczeń (dokonania analiz, przeliczeń, konsultacji, doradztwa, dostosowania lub zakupu nowych systemów komputerowych wspierających prowadzenie kalkulacji z uwzględnieniem nowych norm prawnych).

Wśród specjalistów występuje bardzo duża liczba głosów negatywnych w zakresie wprowadzonych zmian, zarówno dotyczących ich ilości, zakresu, okresu na dokonanie analiz, podjęcie decyzji, przygotowanie i wdrożenie zmian. Jak wskazuje przewodniczący Rady Podatkowej Konfederacji Lewiatan „(...) *Zmiany (...) pogorszą warunki funkcjonowania firm, istotnie zwiększą koszty prowadzenia działalności gospodarczej i są największą w historii podwyżką podatków dla przedsiębiorców*”³⁸ - mówi Andrzej Nikończyk, przewodniczący Rady Podatkowej Konfederacji Lewiatan.

Bibliografia

1. Ciechoński T., *Polski Ład: Ulgi i zmiany podatkowe od stycznia 2022 roku*, „Gazeta Prawna, Podatki i Księgowość”, 11.12.2021, <https://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/8311682,polski-lad-2022-ulgi-zmiany-kwota-wolna-dla-klasy-sredniej.html>, [dostęp: 11.12.2021].
2. Cieślak-Wróblewska A., Nowy Polski Ład, „Rzeczpospolita”, nr 30, 05.02.2021.
3. Czechowicz E., *Polski Ład - zmiany w podatku liniowym od stycznia 2022 r.*; <https://www.pit.pl/aktualnosci/polski-lad-zmiany-w-podatku-liniowym-od-stycznia-2022-r-1006185> [dostęp: 08.12.2021].
4. <https://home.kpmg/pl/pl/home/campaigns/2021/09/polski-lad-istotne-zmiany-w-prawie-dla-przedsiębiorców.html>, [dostęp: 12.12.2021].
5. <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-jak-ma-wygladac-nowy-polski-lad-zmiany-w-podatkach-składkach-i-emeryturach>, [dostęp: 11.12.2021].
6. <https://pracodawcyrp.pl/apELE-2/rada-przedsiębiorczosci-krytycznie-ocenia-projekt-nowelizacji-ustaw-podatkowych-w-ramach-programu-polski-lad>, [dostęp: 13.12.2021].

³⁷ <https://pracodawcyrp.pl/apELE-2/rada-przedsiębiorczosci-krytycznie-ocenia-projekt-nowelizacji-ustaw-podatkowych-w-ramach-programu-polski-lad> [dostęp: 13.12.2021].

³⁸ Za A. Nikończyk, przewodniczący Rady Podatkowej Konfederacji Lewiatan, [w:] Czechowicz E., *Polski Ład – zmiany w podatku liniowym od stycznia 2022 r.*; <https://www.pit.pl/aktualnosci/polski-lad-zmiany-w-podatku-liniowym-od-stycznia-2022-r-1006185> [dostęp: 08.12.2021].

7. <https://www.prawo.pl/podatki/progresja-podatkowa-polski-lad-a-zasady-rownosc-i,509554.html>, [dostęp: 13.12.2021].
8. Jarocki M., Rolewicz T., *Czy jesteś gotowy na podatkową rewolucję? Polski Ład dotknie wszystkich*, Earst & Young, https://www.ey.com/pl_pl/tax/polski-lad-projekt-przepisow-zmieniajacych-ustawy-podatkowe.pl [dostęp: 02.12.2021].
9. Kolany K., *"Polski ład", czyli wielka redystrybucja dochodu*, „Bankier”, „Gospodarka”, 10.09.2021, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Polski-lad-czyli-wielka-redystrybucja-dochodu-8184849.html>, [dostęp:07.12.2021].
10. Kubiesa P., *Karta podatkowa 2022: Jakie zmiany wprowadzi Polski Ład*, Serwis dla Księgowych, Portal FK.pl, <https://www.portalfk.pl/polski-lad/karta-podatkowa-2022-jakie-zmiany-wprowadzi-polski-lad-30184.html>, [dostęp: 07.12.2021].
11. Majewska R., *Polski Ład – rewolucja na liście płac*, <https://rachunkowosc.com.pl/polski-lad/polski-lad-rewolucja-na-liscie-plac>, [dostęp: 03.12.2021].
12. Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 19 października 2021 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w trzecim kwartale 2021 roku, Monitor Polski, 2021, poz. 962.
13. Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w czwartym kwartale 2020 r., Monitor Polski, poz. 103.
14. *Opodatkowanie przedsiębiorców w Polsce*, raport Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, Warszawa, marzec, 2019, https://zpp.net.pl/wp-content/uploads/2019/03/Opodatkowanie-przedsi%C4%99biorc%C3%B3w_Absurdalny-system-opodatkowania-firm-w-Polsce-hamuje-rozw%C3%B3j-przedsi%C4%99biorczo%C5%9Bci.pdf, [dostęp: 13.12.2021].
15. Sowada C., *Składka zdrowotna jako procent dochodu a solidaryzm: założenia i doświadczenia*, „Ekonomista”, 2016, nr 6, s. 568.
16. Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021, poz. 2105).
17. Ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 1285 z późn. zm.).
18. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorcy (Dz.U. z 2018 r., poz. 649, z późn. zm.).

19. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1128 z późn. zm.).
20. *Uzasadnienie do projektu Polski Ład, konsultacje i opiniowanie*, <https://pracodawcy.pl/wp-content/uploads/2021/07/Uzasadnienie-do-projektu-Polski-Lad-konsultacje-i-opiniowanie-26.07-1.pdf> [dostęp: 06.12.2021].
21. Wojtasik P., *Prezes zapłaci 9-proc. składkę zdrowotną. Czyba że spółka zmieni umowę*, „Prawo w firmie”, „Rzeczpospolita”, 06.12.2021, <https://www.rp.pl/zus/art19172051-prezes-zaplaci-9-proc-skladke-zdrowotna-chyba-ze-spolka-zmieni-umowe>, [dostęp: 10.12.2021].
22. *Wprowadzenie "Polskiego Ładu" – od 1 stycznia 2023 r.*, Uwagi Rzecznika Praw Obywatelskich dla Senatu, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-senat-polski-lad-opinia>, [dostęp: 09.12.2021].

Informacje o autorach

dr Anna Chmielecka
Sopocka Szkoła Wyższa
Wydział Ekonomii i Finansów, Polska
anna.chmielecka@ssw-sopot.pl

mgr Arkadiusz Szulc
Sopocka Szkoła Wyższa
Wydział Ekonomii i Finansów, Polska
arkadiusz.szulc@ssw-sopot.pl